

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 1957, sp. zn. Cz 90/57

Číslo: 82/1957

Právní věta:

K otázce pravomoci soudů pro rozhodnutí o nárocích z pojistné smlouvy sjednané se Státní pojišťovnou proti následkům úrazu a platnosti pojistných podmínek pro úrazové pojištění schválených výnosem ministerstva vnitra z 8. ledna 1937 č. 88532/1936.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 12.04.1957

Spisová značka: Cz 90/57

Číslo rozhodnutí: 82

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Pravomoc soudu, Smlouva pojistná

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce uplatnil proti Státní pojišťovně nárok na náhradu škody ze smlouvy o pojištění následků úrazu.

Lidový soud civilní v Praze vyslovil svou nepříslušnost k projednání této věci a žalobu odmítl, poněvadž podle podmínek uvedených v pojistce o pojistné smlouvě účastníci ujednali pro řešení sporných otázek, pokud jde o výši nároku, výhradnou příslušnost zvláštního rozhodčího soudu.

Krajský soud v Praze zrušil ke stížnosti žalobce toto usnesení lidového soudu a uložil mu, aby ve věci dále jednal. Své rozhodnutí, v němž vyslovil, že rozhodnutí o nároku žalobcově náleží soudu, odůvodnil tím, že vyhláška ministerstva financí č. 235/1953 Ú. l. rozšiřuje platnost nových pojišťovacích podmínek, podle nichž nerozhoduje již o sporných nárocích rozhodčí soud, i na souzený případ.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou nejvyššího soudu, že uvedeným usnesením krajského soudu v Praze byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Podle zjištěného skutkového stavu, z něhož vycházely oba soudy ve svých rozhodnutích, došlo mezi účastníky k uzavření pojistné smlouvy dne 2. března 1948, tedy za platnosti pojistných podmínek

schválených výnosem ministra vnitra z 8. ledna 1937 č. 88532/1936. V čl. 17 těchto pojistných podmínek se uvádí, že nedojde-li k dohodě o výši pojistné náhrady, je výhradně příslušným rozhodčí soud, aby zjistil podklady pro výpočet pojistné náhrady podle ustanovení pojistných podmínek. Žalobce utrpěl úraz, jehož odškodnění se požaduje, dne 19. ledna 1951 a k dohodě o výši pojistné náhrady mezi účastníky nedošlo.

Za tohoto skutkového stavu vzniká tedy jen otázka, zda úprava příslušnosti podle pojistných podmínek platných v době uzavření smlouvy byla dotčena novou úpravou pojistných poměrů provedenou zákonem č. 189/1950 Sb. o pojistné smlouvě a předpisy podle zákona vydanými, či nikoli. Z ustanovení § 7 odst. 1 uved. zákona plyne, že ministerstvo financí, kterému náleží vydávat pojistné podmínky a je vyhlášovat, může měnit, vyžaduje-li toto obecný zájem, pojistné podmínky i pro pojistné poměry platné už v době nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i měnit pojistné podmínky pro nároky z pojistných příhod, které vznikly za platnosti dřívějších pojistných podmínek a které nebyly dosud uspokojeny.

Z vyhlášek vydaných ministerstvem financí na podkladě zmocnění podle tohoto ustanovení a § 48 odst. 2 téhož zákona, přicházejí tu pro řešenou otázku v úvahu vyhlášky č. 301/1951 Ú. l., dále vyhláška č. 247/1954 Ú. l. a vyhláška č. 235/1953 Ú. l. Pokud jde o první dvě vyhlášky, neměl ani krajský soud pochybnosti o tom, že úpravou jimi provedenou nedoznaly v této otázce žádné změny pojistné podmínky, které platily při uzavření pojistné smlouvy. K jinému závěru nelze však dospět ani v případě vyhlášky min. financí z 19. července 1953 č. 235 Ú. l. Ustanovení § 7 odst. 1 uvedeného zákona sice připustilo, jak již bylo řečeno, aby ministerstvo financí při vydávání nových pojistných podmínek, měnilo, shledá-li, že to vyžaduje obecný zájem, pojistné podmínky i pro platné již pojistné poměry a pro nároky z pojistných příhod vzniklé před jejich účinností, které nebyly dosud uspokojeny. Poněvadž tu však jde o výjimečná opatření znamenající, že nová právní úprava se vztahuje zpět na poměry vzniklé za platnosti dřívějších předpisů, je třeba, aby každé takové výjimečné opatření bylo v příslušném předpisu výslovně ustanoveno. Rozlišuje-li zákon dále k této otázce jednak pojistné poměry a jednak neuspokojené dosud nároky, tedy případy skutkově i právně různé, nelze z vyslovení první z těchto zákonem připuštěných výjimek vyvozovat, že tím byla připuštěna i druhá z nich.

Dospěl-li proto krajský soud ve svém rozhodnutí při výkladu vyhlášky č. 235/1953 Ú. l., která v § 2 vyslovila toliko platnost nových pojistných podmínek na dříve ujednané pojistné poměry, k názoru, že tím byla stanovena jejich platnost i pro neuspokojené dosud nároky z pojistných příhod, vzniklých před jejich účinností, porušil tím zákon v ustanovení § 1 odst. 1 zák. č. 189/1950 Sb. a § 2 cit. vyhlášky.